

Høringsnotat fra Norges idrettsforbund vedr. statsbudsjettet 2023

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) viser til vår påmelding til komiteens budsjett høring.

Norsk idretts aller største bidrag til folkehelsen er det som skjer i regi av frivillige hver eneste dag i idrettslagene over hele landet. Idrettslagene gir tilbud om idrett og fysisk aktivitet til sine medlemmer, og representerer gode og trygge fellesskap i lokalsamfunnene. Denne ordinære aktiviteten finansieres fra nasjonalt hold fra overskuddet fra Norsk Tipping.

Men i tillegg til å være en inkluderende idrettsorganisasjon er konsekvensene av idrett mye mer. Deltakelse i idrett gir god fysisk og psykisk helse, og gir både år til livet og liv til årene. Deltakelse i idrett gir arenaer for inkludering og fellesskap, erfaringer i medbestemmelse og i å ta ansvar for egen utvikling og for gruppen man er med i.

Enkelte oppgaver lar seg ikke løse med frivillighet alene. Å inkludere hørselshemmede inn i idrettsbevegelsen krever tegnspråktolker. Å inkludere personer med funksjonsnedsettelse kan kreve ekstra ledsagere eller nødvendig utstyr.

Til hjelp for å realisere effektene av idrett ut over selve idretten, trenger vi Stortingets hjelp.

Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv. post 79: Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år

I forslaget til statsbudsjett foreslås tilskuddet til aktivitetshjelpemidler for personer med funksjonsnedsettelse økt med rundt 1 million kroner (2,8 %) til 56,8 millioner kroner. Korrigert for prisvekst er dette derfor ingen styrking av budsjettet, snarere en nedgang.

Norges idrettsforbund er svært skuffet over denne nedgangen i tilskuddet. I år gikk denne ordningen tom allerede i februar. Aktivitetshjelpemidler er en forutsetning for at personer med funksjonsnedsettelse skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Idrettsforbundet har over lang tid jobbet for at dette må bli reelt rettighetsfestet. Spesielt etter at regjeringen har varslet at CRPD, Convention on the Rights of People with Disabilities, skal inntas i norsk lov, er det svært skuffende at det som kommer til å bli en rettighet for personer med funksjonsnedsettelse, får en reell nedgang i årets forslag til budsjett.

NIF mener primært at ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år bør endres fra å være en rammestyrte ordning til å bli en rettighetsfestet ordning som tildeles som en overslagsbevilgning, slik som praksis er innenfor resten av hjelpemiddelområdet.

NIF viser til rapporten vår utarbeidet av Oslo Economics som ble lansert i slutten av oktober 2020 om idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse, hvor over halvparten av respondentene sa at manglende tilgang til aktivitetshjelpemidler har begrenset deres idrettsdeltagelse. Dette er en stor utfordring for idrettens arbeid med å få med flere utøvere med nedsatt funksjonsevne.

- *NIF ber Stortinget om å øke posten til 200 MNOK – i tråd med behovet beskrevet i rapporten «Aktivitetshjelpemidler til personer med fysisk funksjonsnedsettelse» fra ASD.*

Tilgang på tegnspråktolk

Norges idrettsforbund har gjennom de siste årene gjentatte ganger adressert den mangelfulle tilgangen på tegnspråktolker. Dette problemet løses ikke for norsk idrett gjennom de 32 millioner kroner som er foreslått som ekstrabevilgning til tegnspråktolker i forslaget til statsbudsjett, men vi vil rose regjeringen for å ha startet en helt nødvendig opptrapping av tilskuddet.

For at døve skal kunne ta del idrettens aktiviteter, er det å være tillitsvalgt, gjennomføre utdanningstiltak, være trener, dommer og leder en naturlig del av idrettshverdagen. Dersom døve skal være integrert og inkludert i det ordinære idrettstilbudet er tilgangen på tegnspråktolker viktig, særlig utenfor ordinær arbeidstid. Mange døve og hørselshemmede opplever dessverre å få avslag på tegnspråktolk på ettermiddag, kveldstid og i helger.

Vi har tidligere meldt om at flere møter i Døveidrettsutvalget, webinarer og klubbmøter i idretten, hvor hørselshemmede og døve skulle delta, har blitt utsatt eller avlyst på grunn av mangel på tegnspråktolker. Det er også kjent at NIF tidligere har hatt problemer med å få tegnspråktolk til Idrettstinget, idrettens høyeste organ. Det er ikke holdbart at mangelen på tegnspråktolk går utover hørselshemmedes/døves muligheter til å delta i demokratiske prosesser.

Tegnspråktolkning er viktig for hørselshemmede som har tegnspråk som førstespråk. Tegnspråktolk er en individuell rettighet som hørselshemmede har gjennom folketrygdloven. Døve og hørselshemmedes rettigheter til deltakelse i samfunnet på lik linje med andre er også globalt forankret, blant annet gjennom FNs «Convention of the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)».

- ***NIF ber Stortinget sikre at tegnspråktolktjenesten har tilstrekkelig kapasitet, også på kveldstid og i helgene. Det vil bidra til at hørselshemmede gis mulighet til å delta i idrett på lik linje med andre.***

Dagens ledsager-, tegnspråktolk- og assistentordning gir personer over 18 år rett til tolke- og ledsagerhjelp i utlandet i forbindelse med studier eller arbeid. I disse tilfellene dekker NAV alle kostnadene. For deltakelse på organisert idrettsaktivitet i utlandet derimot, må utøveren selv dekke kostnadene til tegnspråktolk.

- ***NIF ber om at regelverket endres til også å gjelde rett til ledsager, assistent og tegnspråktolk ved organiserte idrettsreiser i utlandet.***

Ledsager-, fritids- og støttekontaktordning

I rapporten om idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse, sier over halvparten av de som trenger ledsager, at mangelen på dette har begrenset deres idrettsdeltagelse. I tillegg sier hver tredje utøver med ledsagerbehov som har sluttet med idrett, at grunnen helt eller delvis skyldes mangelen på ledsager.

- ***NIF ønsker å utfordre eksisterende ledsager- og støttekontaktordning til i større grad å være innrettet ut ifra brukers behov og interesser – spesielt innen deltakelse i idrett og fysisk aktivitet.***

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Rettighetsfesting av BPA har stor betydning for å sikre alle like muligheter til å delta i

idretten både som aktive og som frivillige. Med en slik rett kan brukeren selv kreve å få styre tildelte tjenesteressurser til personlig assistanse, og idretten vil også fremheve at dette er viktig for å kunne leve fysisk aktive liv.

- ***NIF ber Stortinget sikre at den enkeltes mulighet til å styre sin BPA opprettholdes. Den enkeltes behov for assistanse må styre tildelingen, ikke et fastsatt timetall. BPA må være rettighetsfestet slik at den ikke er avhengig av lokale regler eller kommuneøkonomi.***